

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

10
2023

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti

- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:
Sharipov Qo'ng'irotboy Avezimbetovich

Elektron nashr. 868 sahifa, 30-oktyabr, 2023-yil.

Bosh muharrir o'rinbosari:
Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Rae Kvon Chung, Janubiy Korea, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Salimov Oqil Umrzoqov, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Toshkulov Abduqodir Hamidovich, i.f.d., prof., TDU rektori
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Sharipov Qo'ng'irotboy Avazimbetovich, t.f.d., prof., TDIU rektori
Oblamuradov Narzulla Naimovich, i.f.n., dotsent
Djumaniyazov Maqsud Allazarovich, Qoraqalpog'iston Respublikasi Tabiat resurslari qo'mitasi raisi
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Eshov Mansur Po'latovich, i.f.d., prof., TDIU Akademik faoliyat bo'yicha prorektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMIB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Maqsud Abdullayevich, p.f.d., prof., TDIU Moliya-iqtisod ishlari bo'yicha prorektori
Karimov Norboy G'aniyevich, i.f.d., prof., TDIU huzuridagi PKQTMO tarmoq markazi direktori
Hakimov Nazar Hakimovich, f.f.d. TDIU profesor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU Marketing kafedrasida professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., prof., Atrof-muhit va tabiatni muhofaza qilish texnologiyalari ilmiy-tadqiqot instituti
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Musyeva Shoira Azimovna SamDu IS instituti professori
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., Toshkent arxitektura-qurilish universiteti katta o'qituvchisi
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Nomozova Qumri isoyevna Geologiya fanlari universiteti "Iqtisodiy geologiya" kafedrasida dotsenti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU Ilmiy tadqiqotlar va innovatsiyalar departamenti rahbari
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU huzuridagi PKQTUMOTMXHB mutaxassis

Ekspertlar kengashi:

Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Imomqulov To'liq Burxonovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Qishloq xo'jaligida innovatsion xizmatlar infratuzilmasini rivojlantirishning nazariy asoslari.....	8
Sharipov Kongratbay Avezimbetovich , professor, Zaynutdinova Umida Djalalovna , dotsent	
O'zbekiston-Turkiya do'stligi azaliy qadryatlarimiz zaminida yashab kelmoqda.....	13
O'sman Mesten , Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya-O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari	
O'zbekistonda turizm sohasining rivojlanishini davlat tomonidan	
qo'llab-quvvatlash mexanizmini takomillashtirish.....	15
Akkulov Abdulaziz Uralboyevich , mustaqil tadqiqotchi	
O'zbekiston Respublikasini "Yashil" iqtisodiyotga o'tish istiqbollari. Muammolar va yechimlar.....	19
Mirzayev Bexruz Abdulla o'g'li , doktorant	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda "Yashil" iqtisodiyotning o'rni.....	26
Sevara Yaxshimuratova Rustam qizi , assistent-o'qituvchi	
Sanoat barqarorligini ta'minlashda yashil energetikaning o'ziga xos xususiyatlari.....	29
Kadirov Abdumalik Matkarimovich	
Republikamizda "yashil iqtisodiyot"ni shakllantirishda agroxizmatlarni	
rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari.....	36
Mirzayev Q. J. , i.f.d., professor; Jonuzokov M. K. , assistent o'qituvchi	
"Yashil" obligatsiyalarni muomalaga chiqarishning nazariy va amaliy jihatlari.....	40
E. I. Nosirov , i.f.n., dotsent	
Turizm sohasidagi loyihalarni kreditlash amaliyotini takomillashtirish.....	46
Matkabolova Dilorom Xalilullayevna , PhD	
Koreya Respublikasida yashil (eko) turizmning rivojlanish yo'nalishlari va muammolari.....	51
Islomova Dilrabo Salomovna , kafedra assistenti	
Moliyaviy menejment tizimini transformatsiyalashda raqamli marketing	
samaradorligini baholashning nazariy yondashuvlari.....	55
Sobirjonov Sanjar Sobirjonovich , PhD, dotsent	
Samarqand viloyati ekologik turizm salohiyatidan samarali	
foydalanish asosida ekoturizm klasterlarini shakllantirish.....	62
Abduraxmanova Aqida Fayzulla qizi , i.f.b.f.d.; Axrorov Farxod Baxriddinovich , i. f. n.; Xo'jamov Bobur , tadqiqotchi	
Ichki turizmni rivojlantirishda davlatning o'rni.....	68
Dehqonov Burxon Rustamovich , tayanch doktorant	
O'zbekistonda turizm sohasini rivojlanishiga global trendlarning ta'siri.....	72
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich , i.f.d., professor	
Assessment of the Current State of the Market and Procedure For Lending	
to Subjects of Tourism Services of the Republic of Uzbekistan.....	79
Karimova Aziza Maxomadrizoyevna , PhD, docent; Maqsudov Orif Shakirovich , assistant	
Islomiy moliya instrumentlari (muzoraba va mushoraka) va ularni tijorat banklarida qo'llash.....	84
Madraximova Gulasal , dotsent; Safarova Nasiba , magistrant	
Mamlakatimizda "Yashil" iqtisodiyot asosida barqaror rivojlanishni ta'minlashning o'ziga xos jihatlari.....	90
Mustafaqulov Yangiboy Bo'riqulovich , Todjimamatova Mashhura Erkinovna ;	
Nurmatova Hilola A'zamovna ; Berdieva Aziza G'anisher qizi ; Egamberdieva Oydin Abror qizi	
Ways to Improve the Green Recovery in Uzbekistan by Investment and Trade.....	97
Nurbek Khalimjonov , assistant	
Evaluating the Path Towards Sustainable Tourism Development in the Republic of Uzbekistan.....	102
Khusniddin Egamnazarov	
Nexus Between Climate Change and Energy Consumption in Uzbekistan: A Time Series Analysis.....	106
Sarvar Mamasoliyev ; Shodiyor Toxirov	
O'zbekistonda mice turizmni barqaror rivojlanishida qulay infratuzilma.....	112
Xalimova F. N. , katta o'qituvchi	
Ichki turizmni rivojlantirishning ilg'or xorijiy tajribasi va uni	
O'zbekistonda qo'llashning iqtisodiy afzalliklari.....	115
Matkarimov Jahongir Shamuratovich , mustaqil tadqiqotchi	
Agroturizmni rivojlantirish orqali hududlarning barqaror rivojlantirish imkoniyatlari.....	122
Jo'rayeva Nargiza Abduvohidovna , kafedra dotsenti	
Turizm sektorida milliy hunarmandchilik mahsulotlarining rivojlanishining o'ziga xos xususiyatlari.....	126
Xushnazarova Maxzuna Gulamdjanovna , kafedra assistenti	
Роль религиозного туризма в экономике Узбекистана.....	132
Рахимова Дилфуза Мирзакасимовна , преподаватель	
Turistik sanoatining investitsion jozibadorligini boshqarish va samaradorligini baholash.....	139
Sa'dullayeva Gulnoza Sodiq qizi , PhD	

Turizmga innovatsiyon texnologiyalarni joriy qilish shart sharoitlari	144
Po'latov Ma'murjon Murodjon o'g'li , doktorant	
O'zbekistonning "yashil iqtisodiy strategiyasi" va uni amalga oshirishning asosiy yo'nalishlari	147
Bekmirzayev Mirzoxid Adashaliyevich , dotsent	
An Analysis of the Structure of Trade Between China and Uzbekistan	150
Cao Gang , PhD Candidate	
"Daka-Tex" MCHJ XKning marketing faolyatining takomillashtirish.....	160
Musyeva Shoira Azimovna , kafedra professori	
Mamlakat iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda oziq-ovqat xavfsizligining o'rni	164
Ibragimov G'ayrat Ablalqulovich , PhD; Shukurova Nilufar Qahramonova , tadqiqotchi;	
Umirov Islombek Furkatovich , tadqiqotchi; Tojiqulov Samandar Orufjon o'g'li , tadqiqotchi	
MDH davlatlarida chorva va parandachilik o'sish dinamikasi	169
Abidov Abdujabbar Abduxamidovich , t. f.n., dotsent	
Tijorat banklarida foiz stavkaning likvidlilikka ta'siri	179
Berdiyarov Baxriddin Tavasharovich , iqtisodiyot fanlari doktori, professor	
O'zbekiston moliya bozorini jahon moliya bozoriga integratsiyalashuvining dolzarb masalalari	186
Burxanov Aktam Usmanovich , i.f.d., prof.; Xudoyqulov Xurshid Xurramovich , i.f.d., prof.	
O'zbekiston Respublikasining Jahon savdo tashkilotiga a'zo bo'lishiga oid	191
Ruzibayev Jahongir Nodirovich	
O'zbekistonda ikkilamchi qimmatli qog'ozlar bozori hozirgi holati tahlili.....	194
Ro'ziqulov Abdimo'min Qussam o'g'li , mustaqil izlanuvchi	
Raqamli texnologiyalar orqali turizm industriyasini rivojlantirish usullari	200
R. P. Zarikeyev , mustaqil doktorant	
Korxonada iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda inson resurslaridan foydalanish amaliyoti	206
Abdualimov Ashraf Qurbonaliyevich , doktorant	
Oliy ta'lim muassasalarida to'lov-kontrakt shakli mablag'lari bo'yicha xarajatlar va ular hisobining amaldagi holati	211
Abdujalilova Dilnoz Abdusattorovna , doktorant	
O'zbekistonda oziq-ovqat bozori nazariy tahlili.....	216
Abduraxmanova Zuxra Toxir qizi , doktorant	
Sug'urta munosabatlarini takomillashtirishning istiqbollari	221
Abdutarapova Dildora Farxodjon qizi , doktorant	
Functions of Management in Education and Its Significance	231
Akhatova Shakhnoza Akram kizi , teacher	
Qishloq xo'jaligi korxonalarini moliyalashtirishni yangicha usullarini o'rganishning ayrim dolzarb masalalari	235
Ametov Quvondik Mamatjanovich , mustaqil izlanuvchi	
Yog'-moy sanoati korxonalarini kapitali rentabelligini oshirish yo'nalishlari.....	238
Amirzoda Hamrayev , katta o'qituvchi	
Banklararo to'lov tizimini raqamli iqtisodiyotdagi rolini oshirish choralari.....	244
Amonov Alisher , o'qituvchi	
Baholash faoliyatini raqamlashtirish istiqbollari.....	248
Bobirjon Aktamov , katta o'qituvchi	
Marketing xizmati samaradorligini baholashda PEST tahlil usulining ahamiyati va qo'llash imkoniyatlari	253
Boyjigitov Sanjarbek Komiljon o'g'li , katta o'qituvchi	
Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlarining vujudga kelish zarurati, umumiy hisobotlarining tuzilishi va O'zbekistonning MHXSga o'tishida vujudga keladigan muammolar va ularni bartaraf etishning istiqbolli yo'nalishlari.....	259
Djurayeva Iroda Bahrom qizi , doktorant, o'qituvchi	
Samaradorlikni korxonada iqtisodiyotida tutgan o'rni	265
Fayziyeva Nilufar Shuxrat qizi , PhD, katta o'qituvchi	
Avtomobil transporti korxonalarida amortizatsiya xarajatlari va uning hisobini takomillashtirish masalalari...269	
G'anibayev Iloxomjon Shokiraliyevich , doktorant	
Turistlar statistik hisobini olib borish bo'yicha xalqaro standartlar va tajribalar tahlili	275
Jumanova Zilola To'ychiyevna , doktorant	
Tijorat banklari ipotekali kreditlarining qaytuvchanlik holatini barqarorlashtirish choralari	280
Jumayev Muzaffar Mahmud o'g'li , kafedra o'qituvchisi	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida soliqlar va boshqa majburiy to'lovlarni amalga oshirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish.....	284
M. Samiyeva , kafedra assistenti	
Assessment of the Economic Effectiveness of the Railway Transport System	288
Mannonov Shahruhmirza Abdurashidovich , independent researcher	
O'zbekistonda mikromoliya tashkilotlarining iqtisodiy faoliyat samaradorligini oshirish yo'llari.....	294
Nazarova Muslima Nazarovna , PhD, i.f.f.d., katta o'qituvchi	

Mamlakatimizda xizmat ko'rsatish sohasini rivojlanishining o'ziga xos xususiyatlari.....	301
Odilov Dilshodjon Tulqinovich	
O'zbekistonda paxtachilik majmuasining iqtisodiy samaradorligini oshirish	307
Xoliqov Tolibjon Luptullaevich , kafedra assistenti	
Ta'lim tizimi boshqaruvida "time menejmenti" texnologiyalarini qo'llash.....	311
Radjabova Gavxar Umarovna , kafedra dotsenti	
Improving Trade Effectiveness Through Merchandising: Theory and Practice	316
Ravshan Aliyevich Allayorov , Associate Professor	
An'anaviy moliya tizimidagi yangi yondashuv va yechimlar	319
Abrorov Sirojiddin , PhD; Bunyod Usmonov , PhD	
Ijtimoiy fondlar va maqsadli jamg'armalar faoliyatini takomillashtirish.....	325
Samiyeva Gulnoza Toxirovna , PhD, i.f.f.d.	
Tikuv-trikotaj korxonalarining brend jozibadorligini marketing strategiyalari asosida oshirish.....	332
Sh. Sh. Ziyayeva , katta o'qituvchi	
Surxondaryo mintaqasining ekoturizm salohiyati nuqtayi nazaridan baholash	337
Soatov Yusuf Xo'jayor o'g'li , mustaqil tadqiqotchi	
Совершенствование учета неиспользованных основных средств в Республике Узбекистан.....	340
Усманов Фаррух Обитхонович , научный сотрудник кафедры	
An'anaviy moliya tizimining metodologik muammolari, shuningdek moliya tizimida yuz beruvchi inqirozlar va ziddiyatli vaziyatlarning yuzaga kelish sabablari	348
Xabibullayev Dadajon Ro'ziboyevich , stajor tadqiqotchi; Sindarov Fazliddin Kaxramonovich , kafedra assistenti	
Dehqon xo'jaliklarida mahsulot yetishtirish samaradorligini oshirishda tomorqa xizmati klasterlarini takomillashtirish	355
Xamrayeva Sayyora Nasimovna , kafedra professori; Ochilova Nargiza Akramovna , doktorant	
Transport xizmatlari bozorida marketing faoliyatini mexanizmlarini rivojlanishining asosiy tamoyillari	360
Nosirov Javlonbek Jamoliddin o'g'li , doktorant; Raxmatov Ziyodullo Nosirovich , dotsent	
BMT Barqaror rivojlanish maqsadlari doirasida kambag'allikni qisqartirish va oziq-ovqat xavfsizligini mustahkamlash masalalari.....	363
Yusupov M. S. , PhD	
Мировые финансовые центры точки роста экономики	369
Абдуллаев Анвар Фархадович , PhD., доцент кафедры	
XX asr jadid ma'rifatparvarlari Abdurahmon Toshkandiy va Abdulla Avloniy ijtimoiy qarashlaridagi umumiylik va xususiyluk	375
Abrorxon Asatulloevich Asatulloevich , PhD	
Математическое обоснование вычисления моды и медианы в статистике.....	379
Бердикулова Ирода Райимкуловна , старший преподаватель; Усманов Шахзод Шохрухович , студент	
Yirik soliq to'lovchi korxonalar faoliyatini rag'batlantirishda soliq ma'murchiligining istiqbollari.....	390
G'aniyev Shaxriddin Vohidovich , i. f. d., Saipnazarov Sherbek Shaylavbekovich , PhD	
Sog'lomlashtirish turizmi klasterlari faoliyatida innovatsion faoliyatni boshqarishning kross-innovatsiyalar asosidagi modeli	395
G'ofurov Azizbek Umarjonovich , mustaqil tadqiqotchi	
Tijorat banklari faoliyatidagi kredit risklarini boshqarishni takomillashtirish yullari.....	400
J. Y. Isakov , i.f.d, professor	
Mehnat bozorining raqamlashgan iqtisodiyotdagi statistik masalalari.....	405
A. Abduvohidov , i. f. d., professor	
Davlat oliy ta'lim tashkilotlarida xarajatlar hisobini yuritish.....	407
Karayev Payzillaxon Yusufxonovich , PhD	
Актуальная ситуация в сегменте теневой экономики в Республике Узбекистан.....	412
Кошанов Абдимурат , независимый исследователь	
O'zbekistonda moliyaviy hisob va hisobotni MHXSlariga transformatsiya qilishda asosiy vositalar hisobini tashkil etish masalalari	416
Qurbonova Shaxrinov , doktorant	
Erkin iqtisodiy hududlarda investitsion faollikni oshirish masalalari.....	420
Qilicheva Kamola Muzaffarovna , mustaqil tadqiqotchi	
Mahalliy byudjetlar xarajatlari ijrosining samaradorligini oshirish masalalari (Jizzax viloyati misolida).....	425
Mamayusupov Omonulla Mamatqulovich , erkin izlanuvchi	
Sug'urtada assistans xizmatlarini takomillashtirish	433
Maxmudov A. M.	
Цифровизация бухгалтерского учета.....	439
Мирсодикова Дилобар Дилшод кизи , самостоятельный соискатель	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari faoliyatini rivojlantirishning moliyaviy mexanizmini takomillashtirish.....	445
Nasurova Kamola Ravshanovna , PhD	
Повышение эффективности депозитной политики в коммерческих банках.....	451
Нуриллаев Рахмат Ярашевич , к.с.х.н., доцент; Нуриллаев Шердил Жамолiddin угли , магистр	

Hufiyona iqtisodiyotni qisqartirish orqali mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirish mexanizmlari	456
Pardayev Ilhomjon G'ulom o'g'li	
Uy-joy fondi boshqaruvini samarali tashkil etish	460
Berdiyeva Dilfuza Axatovna , PhD, dotsent	
Экономика знаний как высший ступень развития инновационной экономики	466
Хасанхонова Нодира Исаметдиновна , PhD	
Kichik biznes subyektlarini samarali investitsiyalashning ilg'or xorijiy davlatlar tajribasi	471
Ruziyeva Dilobar Isomjonovna , iqtisod fanlari nomzodi	
Davlat-xususiy loyihalarining mazmun-mohiyati, ilmiy-nazariy asoslari	481
Suleymanov Farrux Raximjonovich , mustaqil izlanuvchi	
Комплексный анализ хозяйственно-экономической деятельности и устойчивости АО "Узавтосаноат"	487
Туйчиев Комилжон Лазизович , доцент кафедры	
Экономическая сущность и важность повышения эффективности производства каракулеводческой продукции	493
Тулкин Хайтмуродович Фармонов , профессор; Нуриллаев Жамолiddин Ярашевич , докторант	
O'zbekistonda tijorat banklari emission operatsiyalarining dolzarb masalalari	499
O'ktamova Nozima Narzulla qizi , PhD, kafedra dotsenti	
Инновационные методы энергосбережения как способ повышения конкурентоспособности предприятия	503
Хамдамова Гавхар Абсаматовна , к.э.н., профессор	
Hudud sug'oriladigan yerlarida suv resurslaridan foydalanish holati tahlili	508
Shoxujayeva Zebo Safoyevna , i. f. n., professor, katta ilmiy xodim	
Hududlarning moliyaviy-investitsion salohiyatini oshirishning nazariy va amaliy jihatlari	513
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi , kafedra dotsenti i. f. d.	
Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikda xodimlar faoliyatining axborot tizimlarini samarali tashkil qilish	521
Yuldashev Furqat Nurilloevich , doktorant	
O'zbekistonda raqamli iqtisodiyoti sharoitida elektron biznesni rivojlantirish yo'llari	524
Boboqulov Sanjar Baxronkulovich , PhD; Akramov G'ayrat Otobek o'g'li , talaba	
An Analysis of Green Taxation and Its Effect on Economic Growth	530
Fayzieva Nargiza Rabimovna , PhD	
Kichik biznes va tadbirkorlikni rivojlantirishning nazariy jihatlari	537
Qurbonov Jasurbek Pozilovich , kafedra dotsenti	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida turizm industriyasining rivojlanishi va istiqboli	540
Abdulxakimov Zuxrali Tursunaliyevich , PhD, kafedra dotsenti	
O'zbekistonda energetika korxonalarini faoliyatida korporativ boshqaruvining baholash usullarini tahlili	544
Abduraxmonova Zarina Muysinjonovna , mustaqil tadqiqotchi	
Markaziy Osiyo davlatlarida rekreatsiya turizmi	548
Shaymanova Nigora Yusupovna , doktorant	
Korxonaga investitsiyalari xususidagi ilmiy-nazariy yondashuvlar va qarashlar evolyutsiyasi	552
Eshqo'ziyev Oxunjon Oybek o'g'li , doktorant	
O'zbekiston sanoatining rivojlanish tendensiyalari, muammo va yechimlari	559
Shavqiyev Erkin , i. f. n.	
"Yashil iqtisodiyot" ga o'tish zaruriyati, dastaklari va uning o'ziga xos tamoyillari	565
Berdiyev Baxtiyor Sodiqovich , kafedra dotsenti	
Innovatsion faoliyatni rivojlantiruvchi omillar va ulardan samarali foydalanish yo'nalishlari	571
Ashurov Maxammadjon Sotvoldiyevich , i. f. n., kafedra dotsenti	
Ijtimoiy tarmoqlar analitikasi	576
S. Qulmatova , PhD, dotsent	
Analysing the Functioning of Enterprise Management in the Context of Institutional Reforms	581
Kurpayanidi Konstantin Ivanovich , Professor	
Qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishi samaradorligini baholash	586
Ruxsatova Rushana O'ktamovna , erkin tadqiqotchi	
Soliq tushumlarini prognozlashtirish modellarini qurishning klassik va intellektual usullari	593
Narmanov Ulug'bek Abdugapporovich , PhD; Maqsudov Azamat Maqsud o'g'li	
Kompaniyani samarali boshqarishda marketingning o'rni va uning tamoyillarini qo'llash istiqbollari	598
Usmonova Dilfuza Ilhkomovna , kafedra dotsenti	
Экономическая безопасность и факторы влияющие на неё	602
Абдишукуров Шерзод Шавкат угли , научный сотрудник	
Oliy ta'lim muassasalarining moliyaviy manbalari bo'yicha xarajatlar hisobi va uni takomillashtirish	608
Artikov Kurbonazar Amonovich , mustaqil ilmiy tadqiqotchi	
Innovatsion iqtisodiyot sharoitida inson kapitaliga yo'naltirilgan investitsiyalarning ahamiyati	614
Asamxodjaeva Shoira Shukurullaevna , katta o'qituvchi	

Перспективы развития инноваций и роль стартапов: зарубежный опыт, проблемы и решения.....	618
Ачилова Ширин Шавкат кизи , старший преподаватель	
Tijorat banklari tomonidan jismoniy shaxslarni kreditlashda garov ta'minotini takomillashtirish	622
Bazarova Nigora Ravshanovna , kafedra dotsenti	
Sug'urta tashkilotlari investitsiya faoliyatini boshqarish masalalari	627
Kenjayev Ilhom G'iyozovich , iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)	
Organizational Factors Influencing Leadership Styles and Procurement Outcomes	632
Saidakhmedov Islomjon Uligbekovich , Scientific researcher	
Tijorat banklari faoliyati samaradorligini oshirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish yo'llari	637
Mirpulatova Luiza Mansurovna , doktorant	
Tijorat banklarining tadbirkorlik subyektlarini kreditlash metodologiyasining ekonometrik tahlillari.....	642
Norov Akmal Ruzimamatovich , DSc, kafedra professori	
Tijorat banklarida kreditlash amaliyotini takomillashtirish yo'llari	649
Norova Nozima Nabiyevna , katta o'qituvchi	
Hufiyona iqtisodiyotni qisqartirish orqali mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirish mexanizmlari	657
Pardayev Ilhomjon G'ulom o'g'li	
Jahondagi kuzatilayotgan globallashuv va tabiatdagi o'zgarishlar oqibatida kelib chiqayotgan turli xatarlardan himoya qilishda sug'urta tashkilotlari oldida turgan vazifalar ("O'zbekinvest" EISK AJ misolida).....	661
Sayfullo Mirzoyev	
International Experiences on Restoration of Financial Stability Through Indicators in Commercial Banking Sector	666
Solijonova Muxlisa Azamatovna	
Pensiya yoshining pensiya ta'minoti tizimiga ta'siri.....	668
Tursunov Jaxongir Pulatovich , DSc	
Mamlakat iqtisodiyotini islom moliya instrumentlari orqali rivojlantirish istiqbollari.....	673
Xalikov Ulug'bek Rustamovich , PhD	
Sug'urta kompaniyalari va tijorat banklari integratsiyalashuv jarayonini zarurligi va ahamiyati.....	678
Xudoyberdiyeva Sadoqat Abdumannonova , mustaqil izlanuvchisi	
Qishloq xo'jaligi korxonalarini davlat tomonidan qo'llab quvvatlashning innovatsion menejment tamoyillari... 683	
Shaniyazova Zamira Oralbayevna , PhD	
Тенденции развития жилищного строительства.....	688
Алиева Зилола Маматвалиевна , доцент кафедры	
Tadbirkorlik subyektlarini moliyalashtirishning innovatsion usullari.....	692
Shakirova Nigora Axralovna , kafedra dotsenti v.b.	
Nodavlat notijorat tashkilotlari mablag'larining shakllanishi va nazorat qilinishi.....	698
Xusanov Nishonboy Abdusattarovich , filologiya fanlari doktori, professor	
Спиртные напитки - вред здоровью	702
Кариева Халима Икромжоновна , старший преподаватель кафедры	
Importance of Social Infrastructure Development in Rural Areas	706
Munisa Alimova	
Davlat xizmatida agile loyiha boshqaruvi texnologiyasidan foydalanish.....	709
Isaqova Zebo Murodovna , f.f.n. (PhD), tadqiqotchi	
Korxonalar moliyaviy tahlilining ahamiyati	714
Karimov Eminjon Gapardjonovich , doktorant	
Рекреация как основа духовно-культурного возрождения нации и социально-экономического развития страны	716
Алимова Гузал Алишеровна , Доктор философии (PhD) по экономическим наукам	
Развитие тепличного плодоовощеводства и создание в отрасли цепочки добавленной стоимости Республики Узбекистан.....	722
Дурманов Акмал Шаймарданович , PhD, доцент кафедры	
Oliy ta'lim muassasalarida ilmiy-tadqiqot faoliyatini rivojlantirishning innovatsion usullari.....	734
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li , DSc, mustaqil izlanuvchi	
Роль виртуальных банков в развитии экономики Узбекистане.....	738
Каримов Нарбой Ганиевич , доктор экономических наук; Ниязметов Мансур Рустамович	
Xotin-qizlarni ish bilan ta'minlashga ko'maklashish imkoniyatlari	742
Xayitov Abdimannon Buxarovich , iqtisod fanlari nomzodi	
Maxsus iqtisodiy zonalar: mazmun-mohiyati, ulardagi investitsiya muhitini yaxshilash	748
Ja'sur Umirzoqov Artiqboy o'g'li , PhD, dotsent	
Современные тенденции формирования системы критериев рабочих мест в условиях экологизации экономики	754
Ходжаева Нодирахон Абдурашидовна , PhD, профессор	
Yangi O'zbekistonda xizmatlar sohasi – mamlakat taraqqiyotining drayveri	760
Yusupov Muxamadamin , kafedra dotsenti	

Oliy ta'lim tizimida olib borilayotgan islohotlarning zarurati.....	767
Anvar Bazarbayevich Gafurov , PhD (i.f.f.d)	
Kichik sanoat zonalaridagi korxonalar raqobatbardoshligini oshirish.....	774
Shodmonqulov Kamoliddin Murodillayevich , kafedra dotsenti v.b.	
Pensiya yoshining pensiya ta'minoti tizimiga ta'siri.....	778
Tursunov Jaxongir Pulatovich , DSc	
Tibbiy sug'urtada innovatsiyalar va IT-texnologiyalarning qo'llanilishi.....	784
Xalikulova Gulzada Tadjimuratovna , PhD, kafedra dotsenti	
Improvement of Scientific Methodological Bases of Innovative Management of Higher Education Institutions.....	789
Gafurova Dilshoda , PhD	
Leveraging Public-Private Partnerships for Strategic Investment Financing.....	793
Yakubova Samira , PhD	
Iqtisodiyotni raqamlashtirish sharoitida banklarning o'rni.....	797
Adilova Zohida Ikromjonovna	
Turistik resurslarning salohiyatdan samarali foydalanishning nazariy asoslari.....	801
Alimardonova Zebuniso Mamarajabovna , mustaqil izlanuvchi	
Respublikamizda qimmatli qog'ozlar bozorini raqamlashtirishning o'ziga xos jihatlari.....	805
Xojiyev Jaxongir Dushabayevich , kafedra dotsenti v.b.	
Исследование алюминиевого порошка как строительный материал.....	809
Шарипова Мадина Конгратбаевна , преподаватель	
Bank tizimi samaradorligini oshirishda chakana bank xizmatlarining o'rni.....	812
Raxmatov Temur Sotiboldiyevich , PhD	
Lizing faoliyatini kreditlashda anderrayingdan foydalanishning o'ziga xos xususiyatlari.....	818
Latipova Shaxnoza Maxmudovna	
Milliy moliya bozorini rivojlantirish xususidagi ilmiy-nazariy qarashlar.....	824
Burxanov A. U. , i.f.d., professor, Muratov Amir Timur ug'li , talaba	
Iqtisodiyotda yashil innovatsiyalarni joriy etishni konseptual asoslari.....	829
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna , kafedra dotsenti	
Цифровизация страховых претензий является основным механизмом развития страховой отрасли.....	835
Узакова Камола Бехзодовна , ассистент кафедры	
O'zbekiston va MDH mamlakatlari soliq tizimining qiyosiy tahlili.....	839
Bobomurotova Manzura Panji qizi , mustaqil tadqiqotchi	
Soliq ma'muriyatchiligi tizimida samarali soliq nazoratini tashkil etish masalalari.....	845
Poyonov Bobir Bekmurod o'g'li , Bobomurotova Manzura Panji qizi , mustaqil tadqiqotchilar	
Banklarda aktivlar portfellarining zamonaviy holati.....	851
Murodova Mohigul Chori qizi , katta o'qituvchi	
Vaqtni boshqarish texnologiyasidan foydalangan holda talabalarning o'quv faoliyatida o'zini o'zi tashkil etishini rivojlantirish muammosini o'rganishning nazariy asoslari.....	855
Otajonova Maftuna Sultonmurodovna , tayanch doktorant	
Kredit-modul tizimida talabalarning mustaqil ishini rejalashtirish va tashkil qilish.....	859
Ustadjalilova Xurshida Aliyevna , p. f. n.	
Erkin iqtisodiy hududlarga investitsiyalarni jalb etish innovatsion taraqqiyot omili sifatida.....	863
Sheraliyeva Saida Azatovna , katta o'qituvchi	

KREDIT-MODUL TIZIMIDA TALABALARNING MUSTAQIL ISHINI REJALASHTIRISH VA TASHKIL QILISH

Ustadjalilova Xurshida Aliyevna

P. f. n., QDPI Ta'lim menejmenti kafedrası mudiri, dotsent

Annotatsiya: Maqolada milliy oliy ta'limni rivojlantirishning hozirgi holatini Yevropa ta'lim va ilmiy makoniga qaratilganligi, modernizatsiya va islohotlar tavsifi bayon qilingan. Shuningdek, bu jarayon bilan bog'liq ravishda ta'lim dasturlarini o'zgartirish, shakllari va o'qitish usullari, monitoring va ta'lim sifatini yaxshilash uchun talabalarning mustaqil ishini rejalashtirish va tashkil qilish bo'yicha ma'lumotlar berilgan.

Kalit so'zlar: mustaqil ta'lim, kredit tizimi, tanqidiy fikrlash, reyting, nazorat turlari.

Abstract: The article analyzes the current state of development of domestic higher education with an emphasis on the European educational and scientific space, a description of modernization and reforms. In connection with this process, information is provided on planning and organizing independent work of students to change educational programs, forms and methods of teaching, control and improve the quality of education.

Key words: independent education, credit system, critical thinking, rating, types of control.

Аннотация: В статье анализируется современное состояние развития отечественного высшего образования с акцентом на европейское образовательное и научное пространство, описание модернизации и реформ. В связи с этим процессом предоставляется информация по планированию и организации самостоятельной работы обучающихся по изменению образовательных программ, форм и методов обучения, контролю и повышению качества образования.

Ключевые слова: самостоятельное образование, кредитная система, критическое мышление, рейтинг, виды контроля.

KIRISH

Mamlakatimizda ta'limning kredit tizimini amalga oshirish birinchi tajribasi shuni ko'rsatdiki, kredit tizimida ta'lim jarayonining asosiy vazifalaridan biri – bu talabalarning mustaqil ta'limini shakllantirish va mustahkamlashdir [2].

Bugungi kunda bo'lajak mutaxassislarni uzluksiz ta'lim va o'zini o'zi tarbiyalashga tayyorlash, ularda bilimlarni mustaqil egallash va to'ldirish zaruriyatini shakllantirish, tanqidiy fikrlash, talabalarning o'z-o'zlarini qobiliyatlarini rivojlantirish, turli: texnik, ilmiy axborotlar oqimini mohirona va tez ilg'ab olish muhimdir. Bunga talabalarning mustaqil ishlari orqali erishish mumkin. Talabalar mustaqil ish rolini kuchaytirish uchun oliy ta'lim muassasalarida ta'lim jarayonini tashkil etish, bilimlarni ijodiy qo'llash, zamonaviy kasblarga professional faoliyatlarini moslashish yo'llarini izlash kerak.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Talabalarning mustaqil ishlari ko'plab olimlar tomonidan o'rganilgan. N. N. Omarova mustaqil ishlarni bir necha jihatdan ko'rib chiqadi: ijtimoiy, didaktik, psixologik va ta'limiy. U haqli ravishda oliy ta'limning vazifasi, avvalo, talabalarni mustaqil ravishda to'ldirish va bilimlarini oshirishga o'rgatishdan iborat ekanligini ta'kidlaydi. Shuning uchun ham mustaqil ishlar orqali OTM oldida turgan ijtimoiy muammo hal etiladi - talabalarni o'rganishga o'rgatish.

Ye. L. Belkin talabalar mustaqil ishlarini pedagogik asoslarini belgilaydi [4], V. A. Belovolov va S. P. Belovolova talabalar mustaqil ishlarini tashkil etish va mazmunini ko'rib chiqishgan [5]. "Mustaqil ish" tushunchasi mualliflar tomonidan "mustaqil" tushunchasiga qanday mazmun qo'yganiga qarab turli ma'nolarda qo'llaniladi:

- talaba o'qituvchining bevosita ishtirokisiz ishni o'zi bajaradi;
- talaba mustaqil fikrlaydi, o'quv materialiga o'zini yo'naltiradi;
- ko'pchilik tadqiqotchilar o'quv yuklamasini majburiy (sinf) darslarga va sinfdan tashqari ishlarga ajratgan holda, ikkinchisi mustaqil deb ataladi.

Talabalarning mustaqil ishlarini o'quv jarayonining bir qismi sifatida aniqlash an'anaviy bo'lib qoldi, u o'qituvchining bevosita ishtirokisiz talaba rejalashtiradi va amalga oshiradi. K. K. Gomoyunov mustaqil ish rejasini talabalarning o'qituvchining topshirig'i va rahbarligi bo'yicha bajargan ishlarini, lekin uning bevosita ishtirokisiz chaqiradi [7].

MUHOKAMA VA TAVSIYALAR

Oliy ta'limda mustaqil ta'lim qo'idagi vazifalarni yechimi aniqlaydi:

- talabalarning auditoriyadan va oliygohdan tashqari mashg'ulotlar davomida olgan bilim va ko'nikmalarini mustahkamlash va kengaytirish, ularni aqliy va jismoniy faoliyat stereotiplariga aylantirish;
- o'quv rejadagi fanlar bo'yicha qo'shimcha bilim va ko'nikmalarni egallash;
- tadqiqotchilik faoliyatiga oid bilim va ko'nikmalarni shakllantirish va rivojlantirish;
- ta'lim dasturi sifatini oshirishga yo'naltirilganlik va munosabatni rivojlantirish;
- o'zini o'zi tashkil etish ko'nikmalarini rivojlantirish;
- mustaqil fikrlash, qobiliyatni shakllantirish;
- o'zini o'zi rivojlantirish, o'zini o'zi takomillashtirish va o'zini o'zi anglashga;
- samarali mustaqil kasbiy nazariy, amaliy va o'quv tadqiqot faoliyati ko'nikmalarini rivojlantirish.

Didaktik jihatdan mustaqil ish bilim, ko'nikma egallashning asosiy usullaridan biri va o'rganishning tashkiliy shakllaridan biri vazifasini bajaradi.

Psixologik jihatdan talabaning mustaqil ishi, birinchi navbatda, bilim, ko'nikma va malakalarni mustaqil egallashga qaratilgan bilish jarayonlari tizimidir. Bundan tashqari, mustaqil ishlar talabalarning bilish va ijodiy qobiliyatlarini ro'yobga chiqarishning asosiy vositalaridan biridir.

Mustaqil ishning tarbiyaviy roli shundaki, u bo'lajak mutaxassisning shaxsiy sifatlarini tarbiyalashning faol vositasidir [3].

Kredit-modul tizimida OTM nufuzi bu – ikki bosqichli tizimi va ta'limni tashkil etish jarayoni bo'lib, o'qitishning modul texnologiyalari jamlamasi va kredit o'lchovi asosida baholash modeli hisoblanadi. Uni bir butunlikda olib borish serqirra hamda murakkab tizimli jarayondir. Kredit-modul tamoyilida ikkita asosiy masalaga ahamiyat beriladi:

- talabalarning mustaqil ishlashini ta'minlash;
- talabalar bilimni reyting asosida baholash.

Kredit texnologiyasi talaba mustaqil ishining ikki turini o'z ichiga oladi:

- talabaning o'qituvchi tomonidan rejalashtirilgan, lekin uning bevosita ishtirokisiz bajarilgan sinfdan tashqari mustaqil ishi;
- talabaning o'qituvchi rahbarligidagi sinfdagi mustaqil ishi ham o'qituvchi tomonidan rejalashtiriladi.

Talabaning mustaqil faoliyatini rivojlantirish uning o'z-o'zini tarbiyalashga o'tishining sharti ekanligiga shubha yo'q.

Talabaning mustaqil ta'limni tashkil etish metodikasi

Mustaqil ta'limni tashkil qilishda barcha umumiy didaktik usullardan foydalanish mumkin [10]:

- reproduktiv-monologik so'zni shakllantirish uchun;
- qisman-izlanish - mustaqillik, faoliyat taraqqiyoti uchun;
- muammoni taqdim etish usuli-tafakkurni rivojlantirish uchun;
- tadqiqot - ijodiy faoliyatni shakllantirish uchun.

Ustozning o'rni:

- talabalar tanlash uchun individual vazifalarni tanlang;
- kerakli adabiyotlar bilan ta'minlash;
- individual talaba yoki talabalar guruhiga maslahat berish, ya'ni individual va jamoaviy ishlarni birlashtirish.

Konsultatsiya bir talaba tomonidan o'qituvchi nazorati ostida boshqasiga berilishi mumkin.

Talabalar vaqtini rejalashtirishlarini tashkil etish:

- o'quv materiallari bilan ishlashning rasional yo'llari va metodlarini o'zlashtirish;
- ma'lumotlarni izlab topish, kataloglar, lug'atlar, ensiklopediyalar, tarmoq resurslari va boshqalar bilan ishlash;
- tez o'qish texnikasi;
- matnlarga semantik ishlov berish, asosiy narsani ta'kidlash (g'oyalar, qonunlar, tamoyillar);

- jamlash va yodlash;
- eshitish va nutq madaniyati;
- axborotni qisqa ratsional yozish (ko'chirma, tezis, reja, xulosa, xulosa, taqriz, xulosa va boshqalar);
- axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan, ayniqsa, ofis dasturlaridan va internetdan keng foydalanish;
- ma'ruza, seminar, laboratoriya va amaliy ishlarga hamda modullarning yakuniga tayyorgarlik ko'rish.

Shuningdek, mustaqil ta'limni tashkil etish jarayonida pedagogni o'rni quyidagilarda ko'rinadi:

- ta'limni individuallashtirish va tabaqalashtirilgan yondashishning real imkoniyati;
- talabalarning ilmiy ishlarida yordam bera olish, semestr davomida yukni teng taqsimlay olish;
- o'quv jarayonidan shaxsiy qoniqish;
- o'quv jarayonining yaxlitligini ta'minlash;
- boshqarish;
- teskari aloqa mexanizmi beruvchi;
- kasb ta'limi uzviyligini ta'minlash;
- yuqori sifatli o'qitishni rag'batlantirishi;

O'qituvchi rahbarligida talabalarning mustaqil ishlarini olib borish shakllarini hisobga olib, bu ish shaklining o'ziga xos xususiyatlari darslarni o'tkazishning interfaol usullariga asoslanganligini ta'kidlash lozim. Mashg'ulotlarni o'tkazishning interfaol usullari akvarium, fleshka, guruhli mozaika, guruhli mitinglar, matni ko'rsatmalar, konstruksiyalar yasash metodlari va guruhli turnir. O'quv shaklining vazifasi yoki usulini tanlash talabalarda ma'lum ko'nikma va malakalarni maqsadli rivojlantirish bilan belgilanishi kerak. Masalan, rolli o'yinlar talabalarda ma'lum bir vaziyatda to'g'ri xatti-harakatni tanlash ko'nikmalarini vujudga keltirish imkonini beradi [10].

1 -jadval: Baholash me'zonlari

Assessment criterion for the credit system of training		
Current control 20 % (Independent Education, presentation, project, keys, essay)	Space control 30 %	Final control 50 %

Joriy nazorat bo'yicha talabani fan mavzulari bo'yicha bilim va amaliy ko'nikma darajasini aniqlash va baholash usuli. Joriy nazorat fanning xususiyatidan kelib chiqqan holda amaliy mashg'ulotlarda og'zaki so'rov, test o'tkazish, suhbat, nazorat ishi, kollektivum, uy vazifalarini tekshirish va shu kabi boshqa shakllarda o'tkazilishi mumkin (2-jadval). Bunda joriy nazoratda mustaqil ishni bajarishda talabalarda bilimni izlab topish, ularni tushunish, mustahkamlash, umumlashtirish va tizimlashtirish, aqliy va motorik faoliyatini rivojlantirish ko'nikma va malakalarini egallash maqsadida topshiriqlarni bajarishdan iborat. Talabalar mustaqil ishining asosiy usullari:

- darslik va ilmiy-metodik adabiyotlar bilan ishlash;
- laboratoriya va amaliy ishlar;
- texnik va texnologik muammolarni yechish;
- kuzatishlar, mashqlar.

Umuman olganda talabani mustaqil ishi tuzilishi quyidagicha:

- vazifani olish, uning mazmunini o'ylash;
- bo'lajak faoliyat maqsadini anglash, bilim, ko'nikma va amaliy tajribani safarbar etish;
- kelgusi tadbirlarni rejalashtirish;
- rejani vazifa bajarilishi orqali amalga oshirish, o'z-o'zini kuzatish;
- ishlash natijalarini reflektor tahlil qilish.

Mustaqil ishlarning samarasi pedagogik jarayonda talabalar ta'limining barcha bosqichlarini universitetda o'tkazadigan ajralmas tizim sifatida mustaqil ishlar tashkil etilib, amalga oshirilgandagina bo'lishi mumkin. Bunday tizimni yaratish borasidagi izlanishlar o'qituvchilarni didaktik talablarni shakllantirishga olib keldi:

- o'qituvchi mustaqil ishning xususiy va didaktik maqsadlarini shakllantirishi va bu maqsadlarga qanday erishish mumkinligini bilishi kerak;
- ta'lim jarayonida mustaqil ishlarni o'z vaqtida va izchil ravishda o'z ichiga olishi zarur;
- tizimning tashqi parametrlariga: tashkiliy, uslubiy va ilmiy qo'llab-quvvatlashga e'tibor berish tavsiya etiladi.

Talabalar mustaqil ishining muhim metodi darslik, o'quv qo'llanma, ma'lumotnoma adabiyotlar bilan ishlash hamda Internet resurslaridan foydalanishdir [7]. Kitob va internet resurslari bilan ishlash ko'nikmalari insonning umumiy madaniyati, fikrlash mantiqining rivojlanganlik darajasi, dunyoqarashining shakllanishi, bilimdonligi,

axborot oqimida yo'nalganligini aks ettiradi. Yuqori stavka, katta hajmdagi axborot va ta'limning kredit tizimi sharoitida oliy ta'lim muassasasida dastur materialini o'rganishga integratsiyalashgan yondashuv talabaniing mustaqil, samarali va tez harakat qilish zaruriyatini yuzaga keltiradi. Bu ish jarayonida matnni o'qish, asosiy narsani ta'kidlash, tahlil qilish, taqqoslash, sintez qilish va ko'rib chiqilgan masalaning amalda qo'llanilishini baholash ko'nikmalari rivojlantiriladi. Axborotni o'rganish natijasi uning ma'lum shaklda taqdim etilishi lozim. Abstrakt taqriz, insho yoki tezis shaklida yozilgan; taqdimot, hisobot yoki munozara shaklida og'zaki. Mustaqil ish jarayonida talabalar ham o'z faoliyatlarini aniq tashkil etish malakalarini egallaydilar, kelgusi ish jarayonida o'zini o'zi tarbiyalash masalalari bilan doimiy shug'ullanishlarini anglab yetadilar.

Talabalar mustaqil ishini tashkil etishning dolzarb vazifalaridan biri – tashkiliy muammolarni hal qilish: mustaqil ta'lim hajmini aniqlash, mustaqil ta'limning borishini kuzatish, talabalarning mustaqil ishlarini metodik ta'minlashdir. Mutaxassislarni kasbiy tayyorlashda mustaqil ta'lim ulushining oshishi, elektron o'quv nashrlarini tashkil etish bo'yicha darslik, o'quv qo'llanma va uslubiy ishlanmalar bilan ta'minlash masalasini ko'taradi.

Mustaqil ishni tashkil etishda ancha jiddiy muammo – talabalarning o'zini o'zi o'rganish qobiliyatini shakllantirish – bilimlarni o'zlashtirishning eng oqilona yo'llarini ishlab chiqish, ijodiy mustaqillikni rivojlantirishgacha. Talabalar o'quv va ilmiy ishlarini tashkil etish mahsuldorligi, aqliy faoliyat, ilmiy ijod, ovqatlanish va dam olishning turli jihatlarini haqidagi bilimlar bilan jihozlanishi hamda mustaqil mashg'ulotlar uchun ajratilgan vaqtdan oqilona foydalanishga o'rgatilishi lozim.

XULOSA

Ta'limning kredit tizimi sharoitida har bir talabaga to'liq hajmda tashkiliy-uslubiy materiallar, shu jumladan, o'quv dasturi, ma'ruza yozuvlari berishga amal qilinadi. Shu sababli o'qituvchi bilan dars mashg'ulotlari konseptual xarakterga ega bo'lib, ma'ruzadan oldin talaba mustaqil ishlagan materialni muhokama qilish, ilmiy muloqotga tayyorgarlik ko'rish uchun ma'ruzalar qisqartiriladi. O'qituvchi tomonidan o'zini o'zi boshqarish va o'zini o'zi nazorat qilish metodlari va usullarini shakllantirish hamda faollashtirish asosida tashkil etilgan o'quv materialini talabalar tomonidan mustaqil faol va maqsadli o'rganish talaba o'quv faoliyatining asosiy yetakchi shakli sifatida qaraladi.

Shunday qilib, talabaniing mustaqil ishini tashkil etish o'qitishning kredit texnologiyasida ustuvor ahamiyat kasb etishiga shubha yo'q.

Foydalangan adabiyotlar ro'yxati:

1. Леднев В.А, Рубин Ю.Б. Особенности организации учебного процесса на базе современных информационных и телекоммуникационных технологий. Материалы 13-й Международной конференции “Применение новых технологий в образовании”, 26-27 июня 2003 г. S.150-151.
2. Лихачев Б.Т. Педагогика. Курс лекций. Учебное пособие. - М.: Прометей, 1992. - 528 с.
3. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования. / Под ред. Е.С. Полат. М. 2002.
4. Педагогика /Под ред. П.И. Пидкасистого. - М., 1998.
5. Педагогика. Курс лекций./ Кафедра педагогики КазНПУ им.Абая, Алматы: Нурлы Алем, 2003. – 368 с.
6. Педагогика: педагогические теории, системы, технологии: Учебное пособие для студентов сред. пед. учеб. заведений. С.А.Смирнов, И.Б.Котова, Е.Н.Шиянов, Т.И.Бабаева и др. / Под ред. С.А.Смирнова. - 2-е изд. - М.: Изд. центр “Академия”, 1999. - 544 с.
7. Yusupov, Firnafas. Talabalar mustaqil ishlarini tashkil qilishda innovatsion texnologiyalarning roli / Firnafas Yusupov, G. S. Taxirova. – Tekst : neposredstvenny // Molodoy uchenyy. – 2022. – № 45 (440). – S. 413-415. – URL: <https://moluch.ru/archive/440/96135/> (data obrashcheniya: 08.11.2023).
8. <http://www.marifat.uz> Oliy ta'limda kredit tizimi. B. Usmonov, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
9. <http://ckasgti.kz/informatsiya-dlya-studentov/osobennosti-obucheniya-po-kreditnoy-tehnologii.html>
10. Zaripov, L. Talabalar mustaqil ta'limini tashkil etish [Matn] : metodik qo'llanma / L. Zaripov, N. Xayitov, Z. Tohirov. – Toshkent: “Sano-Standart”, 2023. – 32 b.
11. Раджабова, Гавхар, and Нигора Хайдарова. “Принципы стратегического управления вузами.” E Conference Zone. 2022.
12. Radjabova, Gavkhar Umarovna, and Ramzxon Rashidovich Jalilov. “The System of Quality Control of Education in Domestic Schools.” The Peerian Journal 5 (2022): 87-91.
13. Rajabova Gavkhar Umarovna. Conceptual Foundations For Improving The Organizational And Economic Mechanism Of The University Management System. International Journal of Early Childhood Special Education. Vol 14, Issue 08 2022

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2023. № 10

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Telefon: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.